

*Азліуллін Р. М., д. філос., доц., Савченко О. К., магістр,
Хлань А. І., магістр, Політико К. С., магістр*

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ЕТНОСТИЛЮ В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАКЛАДІВ ХАРЧУВАННЯ

***Анотація.** Розглянуто особливості українського етнічного стилю в дизайні інтер'єрів закладів харчування. Досліджено основні елементи українського етностилю спрямоване на визначення унікальних аспектів, що характеризують цей стиль та впливають на форму, функціональність приміщень. У статті проаналізовані основні тенденції в дизайні інтер'єрів закладів харчування які оздоблені у національному стилі та перспективи подальшого розвитку етностилю.*

***Ключові слова:** етнодизайн; етностиль; традиції; ресторани; народне мистецтво; екологічність.*

Ahliullin R. M., Savchenko O. I., Khlan A. I., Polityko K. S.

Kyiv National University of Technologies and Design

CHARACTERISTICS OF THE UKRAINIAN ETHNO-STYLE IN THE INTERIOR DESIGN OF FOOD ESTABLISHMENTS

***Abstract.** The article examines the distinctive features of the Ukrainian ethnic style in the interior design of food establishments. The study focuses on identifying the unique elements that characterize this style and influence the form and functionality of spaces. The article analyzes key trends in the design of interiors decorated in the national style and explores the prospects for further development of ethnic style. **Keywords:** ethnic design; ethnic style; traditions; restaurants; folk art; sustainability.*

***Keywords:** ethnodesign; ethnic style; traditions; restaurants; folk art; environmental friendliness.*

Вступ. Український етностиль в дизайні інтер'єрів закладів харчування набуває все більшої популярності як засіб відображення національної ідентичності та культурної спадщини. Сучасний світ глобалізації та стандартизації призводить до втрати унікальних національних рис, що підвищує актуальність дослідження можливостей збереження та популяризації української культури через дизайн інтер'єру.

У сучасних наукових працях питання використання етнічних мотивів у дизайні інтер'єрів розглядаються різними дослідниками. Серед літературних джерел, присвячених особливостям етнодизайну середовища, слід відмітити праці таких науковців, як В. Даниленка [6], Л. Обуховської «Сучасний український етнодизайн інтер'єру: стрімка динаміка і світове визнання» [7], Т. Булгакової, А. Окончук, Н. Бутукової «Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру ресторану» [5], Т. Булгакової, В. Бабенко «Принципи використання етнічних мотивів в сучасному інтер'єрі готелів» [4], В.А. Абизова, С.О. Сьомкіна «Етнодизайн ресторанів: сучасний досвід та основні характеристики» [2]. Зокрема, увага приділяється аналізу етнічних елементів, їх впливу на сприйняття простору та емоційний стан відвідувачів. Проте більшість досліджень зосереджені на загальних аспектах етнодизайну, без детального розгляду специфіки українського етностилю в закладах харчування.

Незважаючи на наявність досліджень у галузі етнодизайну, недостатньо уваги приділено особливостям впровадження українського етностилю саме в інтер'єрах закладів харчування. Відсутній системний підхід до визначення основних принципів, методів та особливостей застосування етнічних елементів у цьому контексті.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення особливостей українського етностилю в дизайні інтер'єрів закладів харчування та розробка рекомендацій щодо його ефективного використання для підвищення привабливості та

унікальності таких закладів. Дослідження спрямоване на визначення унікальних елементів, що характеризують цей стиль на основі аналізу творчості українських дизайнерів та архітекторів.

Результати досліджень. Український етностиль у дизайні інтер'єрів закладів харчування відображає багатство та різноманітність національної культури, поєднуючи традиційні елементи з сучасними дизайнерськими рішеннями. **Канонічний образ українського етнодизайну** полягає у художньому формоутворенні приміщення із сучасних матеріалів сучасними інструментами, але з використанням традиційного національного або регіонального декору.

У ході аналізу популярних закладів харчування української кухні були виявлені ключові елементи та особливості використання етнічних мотивів у інтер'єрах ресторанів та кафе [8, 9]. Можна виділити основні елементи етностилу в обраних інтер'єрах закладів харчування (табл. 1).

Таблиця 1

Основні елементи українського етностилу в інтер'єрах закладів харчування

Елемент	Характеристика, опис та приклади
Орнаменти та візерунки	- Вишивка: ручна вишивка на скатертинах, серветках, подушках створює атмосферу домашнього затишку та підкреслює національний колорит. - Писанки та розпис: елементи розпису на стінах або декоративних панно, відтворюючи мотиви традиційного народного мистецтва. - Різьблення по деревині та металу: оздоблення меблів, рам для картин, дверей, світильників що надає інтер'єру особливого шарму.
Кольорова палітра	- Білий колір: символізує чистоту та світло, часто використовується як основний фон. - Червоний та чорний: традиційні кольори української вишивки, додають інтер'єру енергії та динаміки. - Синій та зелений: відображають природні мотиви, асоціюються з небом та рослинністю.
Матеріали	- Дерево: використовується у підлогових покриттях, стельових балках, меблях, створюючи теплу атмосферу. - Глина та кераміка: глиняний посуд, керамічні декоративні елементи додають інтер'єру народного колориту. - Текстиль з натуральних тканин: льон, бавовна, вовна використовуються у оформленні вікон, столів, сидінь.
Меблі та декор	- Меблі з масиву дерева: стільці, столи, лави з натурального дерева, можуть мати прості або різьблені форми. - Декоративні предмети: народні інструменти (бандура, сопілка), глечики, прядки як елементи декору. - Ткани вироби: килими, гобелени з традиційними орнаментами прикрашають підлогу та стіни.
Освітлення	- Світильники з натуральних матеріалів: абажури з тканини, дерева або лози підсилюють етнічний стиль. - Свічки та каганці: використання свічок у декоративних свічниках додає романтики та тепла.
Зонування простору	- Ширми та перегородки: з декоративними елементами для створення приватних зон. - Різнманітність сидінь: комбінація столів різних розмірів, лав, подушок на підлозі для неформальної атмосфери.

Джерело: побудовано автором на підставі аналізу [8, 9].

Зазначені елементи та їх приклад застосування в інтер'єрі допомагають втілити традиційність та унікальність українського етнічного стилю, що в свою чергу сприяє не лише збереженню культурної спадщини, а й залученню уваги та інтересу до гастрономічного середовища. Такий підхід сприяє створенню закладів харчування, які не лише задовольняють кулінарні смаки, але й надають визначений естетичний та культурний додаток, що робить їх привабливими для відвідувачів культурних територіальних осередків або старовинних архітектурних пам'яток, приміщення яких успішно перетворюються на нові заклади громадського харчування.

Сучасний етнодизайн адаптується до реальних змін в житті людей та розвитку в мистецтві. Дизайнери спрямовують зусилля на розвиток особистого стилю в якому зберігається зв'язок етнічного дизайну з культурною спадщиною та використовуються регіональні мистецькі вироби.

Спираючись на думку науковців Т. Булгакової, В. Даниленка, В. Абизова та С. Сьомкіна можна зробити висновки що інтер'єри в національному стилі ще десять років тому частіше зустрічались як копіювання української традиційної хати, проявляючись у використанні матеріалів, кольорів та етнічних атрибутів, а також розробці меню та історії закладу. Однак при створенні сучасного дизайну важливо уникати стереотипних уявлень і поверхневого відтворення традицій, оскільки такий підхід є непродуктивним для формування національної ідентичності в дизайні [1–6].

Інноваційні дизайнерські рішення повинні поєднуватися з традицією на глибинному рівні, використовуючи сучасні технології, які не зітруть структурні основи дизайну. Після тривалого періоду пригнічення української культури, події останнього десятиліття призвели до її відродження та переосмислення, що сприяло значному розвитку українського етнодизайну інтер'єрів і глибоким трансформаціям національної ідентичності. Спостерігається тенденція до стилізації та інтерпретації українського національного стилю у сучасних дизайнерських рішеннях. Водночас, існує невизначеність стосовно того, як вірно та ефективно використовувати етнічні елементи та регіональні мотиви у контексті сучасного інтер'єру.

Аналіз нових підходів до інтерпретації етностилю в дизайні інтер'єрів закладів харчування відобразився у прикладах їх застосування (табл. 2).

Таблиця 2

Основні сучасні елементи українського етностилю та приклади їх застосування

Елемент	Характеристика, опис та приклади
Орнаменти та візерунки	- Орнаменти на текстилі, меблях або стінах виконані за допомогою сучасних технологій друку. - Абстрактні мотиви: трансформація традиційних візерунків у мінімалістичні геометричні форми. - Лазерне гравіювання: різьблення в дереві або металі з використанням лазерних технологій.
Кольорова палітра	- Монохромність: використання білих, сірих, чорних тонів з кольоровими акцентами на традиційних орнаментах. - Пастельні тони: м'які відтінки, адаптовані до сучасних інтер'єрних стилів. - Металічні кольори: золотий, мідний або бронзовий для декору, що відображає сучасний підхід до етностилю.
Матеріали	- Екологічні матеріали: використання переробленого дерева, паперу, текстилю. Глиняні панелі для стін з додаванням льону, ячміню, кунжуту та інш. Арт об'єкти з кераміки, декоративна настінна керамічна плитка.

Продовження табл. 2

Елемент	Характеристика, опис та приклади
	<ul style="list-style-type: none"> - 3D-друк: створення сучасного декору з традиційними мотивами за допомогою 3D-технологій. - Композитні матеріали: поєднання дерева, скла, металу та пластику з українськими елементами.
Меблі та декор	<ul style="list-style-type: none"> - Модульні меблі: сучасні трансформери з елементами народного різьблення або тканин з орнаментами. - Абстрактний декор: традиційні мотиви у вигляді сучасних інсталяцій або настінних панелей. - Смарт-декор: інтерактивні елементи, підсвічування або вбудовані гаджети з традиційним дизайном.
Освітлення	<ul style="list-style-type: none"> - Смарт-лампи: регульоване освітлення із елементами етностилію. - LED-підсвічування: підсвічування декоративних орнаментів на стінах або меблях. - Авторські люстри: виготовлені з дерева чи металу, що поєднують етномотиви і сучасний мінімалізм.
Текстиль	<ul style="list-style-type: none"> - Сучасний дизайн текстилю: тканини з оцифрованими орнаментами та мінімалістичними вишивками. - Функціональний текстиль: водонепроникні матеріали із традиційними мотивами для оббивки меблів чи аксесуарів. - Сезонний текстиль: трансформовані етноорнаменти для сучасних пледів, штор чи подушок.

Джерело: побудовано автором на підставі аналізу [10–13].

Висновки. Український етностиль у дизайні інтер'єрів закладів харчування є унікальним засобом популяризації національної культури, що поєднує традиційні елементи з сучасними дизайнерськими рішеннями. Результати дослідження дозволили застосувати ключові аспекти етнодизайну, зокрема використання орнаментів, натуральних матеріалів, кольорових рішень і тематичного декору, які сприяють створенню атмосфери національної ідентичності.

Інноваційний підхід до інтерпретації етностилію включає адаптацію традиційних мотивів до реалій сучасного дизайну через використання технологій, екологічних матеріалів та смарт-рішень. Це дозволяє досягти функціональності, естетичної виразності та підвищити привабливість закладів. Важливим є забезпечення гармонії між новаторськими ідеями та збереженням культурних кодів, що робить інтер'єри емоційно теплими, привабливими для різної аудиторії.

Етностиль також виступає продуктом культурного діалогу, сприяючи збереженню спадщини та формуванню національної ідентичності у глобалізованому світі. Такий дизайн не тільки підкреслює автентичність, але й надає цінності гастрономічному середовищу, створюючи унікальний досвід для відвідувачів.

Для ефективного розвитку етнодизайну необхідно підтримувати баланс між творчою інтерпретацією та дотриманням традицій, що дозволяє уникнути стереотипів і забезпечити якісну стереотрансформацію української культури в сучасному контексті. Перспективи подальшого розвитку етнодизайну, пов'язані з інтеграцією нових технологій, які можуть розширити межі креативності, не втрачаючи зв'язку з історичним корінням.

Список використаної літератури

1. Абізов В. А. Засади соціально-культурної ідентичності сучасного архітектурного середовища. *Art and Design*. 2018. № 1. С. 26–34.

2. Абизов В. А., Сьомкін С. О. Етнодизайн ресторанів: сучасний досвід та основні характеристики. *Art and Design*. 2023. № 4 (24). С. 80–89.
3. Абизов В. А. Роль сучасних будівельних матеріалів у розвитку етнодизайну міського середовища. *Європейський вектор розвитку і національний контекст*: зб. наук. праць. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. Кн. 1. С. 37–43.
4. Булгакова Т., Бабенко В. Принципи використання етнічних мотивів в сучасному інтер'єрі готелів. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції, м. Київ, 23 квіт. 2020 р. Київ: КНУТД, 2020. С. 160–163.
5. Булгакова Т., Окончук А., Бутукова Н. Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру ресторану. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 22 квіт. 2021 р. Київ: КНУТД, 2021. С. 209–211.
6. Даниленко В. Майбутнє європейського дизайну. Чехія, Польща, Україна. Харків: Колорит, 2007. 197 с.
7. Обуховська Л. Сучасний український етнодизайн інтер'єру: стрімка динаміка і світове визнання. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2020. № 3 (2). С. 202–220. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080>.
8. Старий млин. URL: <https://staryymlyn.com.ua/>
9. Кращі ресторани української кухні Києва. *Kyivmaps*. URL: <https://kyivmaps.com/ua/blog/top-15-restoraniv-ukrainskoi-kuhni-v-kievi-kudi-varto-povesti-inozemca>.
10. Restaurants & bars. *Balbek bureau*. URL: <https://www.balbek.com/restaurants-and-bars>.
11. Yakusha design portfolio. *Behance*. URL: https://www.behance.net/victoriya_yakusha.
12. Yakusha Studio. Live design and architecture. *Yakusha Design*. URL: <https://www.yakusha.design/>
13. Makhno studio. URL: <https://makhnostudio.com/uk/>